

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет
імені А.С. Макаренка

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор

_____ Л.В. Пшенична

«__» _____ 20__ р.

**ПРОГРАМА ЕКЗАМЕНУ
З ТЕОРІЇ, ПРАКТИКИ ТА МЕТОДИК НАВЧАННЯ**

для студентів

спеціальності

014 Середня освіта (Математика)

освітній рівень

спеціаліст

Суми – 2017

Програма державного екзамену з теорії, практики та методик навчання
складена на основі ОПП підготовки спеціалістів

Програму схвалено на засіданні кафедри математики
Протокол № 6 від «24» січня 2017 року

Зав. кафедри математики _____ проф. Лиман Ф.М.

Програма затверджена вченою радою фізико-математичного факультету
СумДПУ імені А.С.Макаренка
Протокол № __ від «__» _____ 2017 року

Декан фізико-математичного
факультету _____ доц. Петренко С.В.

**ПРОГРАМА ЕКЗАМЕНУ
З ТЕОРІЇ, ПРАКТИКИ ТА МЕТОДИК НАВЧАННЯ
для спеціальності 014 Середня освіта (Математика)**

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Мета екзамену з теорії, практики та методик навчання – перевірка рівня теоретичної підготовки випускників з педагогіки, психології та фахових методик, а також їх готовності до викладання математики, інформатики або економіки у загальноосвітніх навчальних закладах II-III ступеня.

Програма містить основні, найбільш важливі питання з теорії та практики навчання і виховання та фахових методик.

Екзамен проводиться за білетами, затвердженими кафедрами. Пропонується такий варіант складання екзаменів: до кожного білета включається три питання – з методики навчання математики, з теорії та практики навчання і виховання та з методики інформатики (або, відповідно, економіки).

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ МАТЕМАТИКИ

Екзамен з методики викладання математики є складовою частиною передбаченого навчальним планом єдиного екзамену з теорії та практики навчання і виховання та спеціальних методик навчання і має на меті перевірку рівня професійно-педагогічної підготовки майбутніх вчителів математики.

Щоб уникнути дублювання, в програму з методики викладання математики навмисне не включено деякі питання загальної методики, які були включені у програму бакалаврського екзамену з математики та методики навчання математики в школі. Не включено в програму і ряд питань спеціальної методики викладання математики, які в свій час більш детально розглядались на курсових екзаменах.

Відповідаючи на запитання білета з методики викладання математики, студент повинен продемонструвати:

- глибоке розуміння цілей і задач, які стоять перед школою і вчителем математики на сучасному етапі розвитку національної школи;
- вміння володіти певними навичками дослідницької методичної роботи;
- знання основних видів і змісту позакласної роботи з математики у школі;
- достатню обізнаність в засобах навчання математиці;
- вміння ілюструвати свою відповідь прикладами з власного досвіду та досвіду роботи вчителів математики, що використовують інноваційні підходи до навчання.

**ЗМІСТ ПРОГРАМИ
З МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ МАТЕМАТИКИ**

1. Цілі і завдання загальної освіти і цілі навчання математиці у загальноосвітній школі. Проблеми диференціації навчання і роль в ній освітнього стандарту (10-11 кл.).
2. Аналіз програм з математики для загальноосвітніх шкіл. Державний стандарт математичної освіти (старша школа).
3. Методика вивчення математичних понять в старших класах.
4. Особливості навчання учнів доведенню математичних тверджень в старших класах різних профілів.
5. Задачі у навчанні математиці. Методика розв'язування математичних задач (10-11 кл.).
6. Вимоги до сучасного уроку математики в старшій школі. Роль і місце вчителя математики в умовах профільного навчання.
7. Розвиток творчих здібностей учнів в процесі навчання математики. Форми роботи з обдарованими дітьми.

8. Алгоритмічний підхід у навчанні математики (на прикладі вивчення теми «Дослідження функцій та побудова їх графіків із застосуванням похідної»).
9. Вивчення тотожних перетворень у старших класах.
10. Методична схема введення та вивчення функцій в старших класах. Можливості інтенсифікації вивчення теми на основі використання схем та знакових моделей.
11. Особливості вивчення теми «Похідна та її застосування» в класах різних профілів (мета, зміст, методика викладання). Використання нестандартних форм організації пізнавальної діяльності старшокласників при вивченні теми.
12. Особливості вивчення теми «Первісна та інтеграл» в класах різних профілів (мета, зміст, методика викладання). Розвиток пізнавальних інтересів учнів в процесі вивчення теми.
13. Особливості вивчення теми «Тригонометричні функції. Тригонометричні рівняння та нерівності. Властивості. Графіки» в класах різних профілів (мета, зміст, методика викладання). Можливості реалізації особистісно орієнтованого навчання в процесі роботи над темою.
14. Особливості вивчення теми «Показникова функція. Показникові рівняння та нерівності. Властивості. Графіки» в класах різних профілів (мета, зміст, методика викладання).
15. Особливості вивчення теми «Логарифмічна функція. Логарифмічні рівняння та нерівності. Властивості. Графіки» в класах різних профілів (мета, зміст, методика викладання).
16. Особливості вивчення теми «Початкові відомості стереометрії» в класах різних профілів (мета, зміст, методика викладання). Можливості використання інноваційних технологій в процесі вивчення теми.
17. Особливості вивчення теми «Паралельність прямих і площин у просторі» в класах різних профілів (мета, зміст, методика викладання).
18. Особливості вивчення теми «Перпендикулярність прямих і площин у просторі» в класах різних профілів (мета, зміст, методика викладання).
19. Особливості вивчення теми «Координати і вектори у просторі» в класах різних профілів (мета, зміст, методика викладання). Можливості активізації пізнавальної діяльності учнів.
20. Особливості вивчення теми «Многогранники» в класах різних профілів (мета, зміст, методика викладання).
21. Особливості вивчення теми «Тіла обертання» в класах різних профілів (мета, зміст, методика викладання).
22. Особливості вивчення теми «Геометричні побудови у просторі. Зображення просторових фігур у просторі» в класах різних профілів (мета, зміст, методика викладання).
23. Особливості вивчення теми «Геометричні величини (площа, об'єм)» в класах різних профілів (мета, зміст, методика викладання).
24. Методичні особливості проведення перших уроків стереометрії.
25. Методика вивчення рівнянь та нерівностей в старшій школі. Стимулювання старшокласників до самоосвіти в процесі вивчення теми.

ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ

Програма екзамену з теорії та практики навчання і виховання має на меті визначення ступеня інтеграції знань студентів у галузі педагогіки, історії педагогіки та соціальної педагогіки, перевірку рівня професійно-педагогічної підготовки, а також ступінь підготовленості майбутніх педагогів до здійснення гуманістичної та особистісно-формуючої функції. У програму включено питання, необхідні випускнику вищого педагогічного навчального закладу для підготовки до екзамену з теорії та практики виховання і навчання.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ З ПИТАНЬ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ

1. Педагогіка як наука про виховання. Специфіка її предмету і категоріального апарату. Роль вітчизняних педагогів у розвитку педагогічної науки. Завдання педагогіки на сучасному етапі розвитку суспільства.
2. Принципи і методи педагогічних досліджень. Використання методів педагогічного дослідження у роботі вчителя і класного керівника.
3. Сутність понять індивід, людина, особистість, індивідуальність. Фактори і закономірності розвитку особистості. Зарубіжні теорії розвитку особистості.
4. Психолого-педагогічні особливості розвитку учнів підліткового та старшого шкільного віку, їх врахування у навчально-виховному процесі.
5. Педагог у сучасному суспільстві. Державна програма «Вчитель». Професійна компетентність вчителя. Передовий педагогічний досвід, критерії його оцінювання.
6. Сучасна система освіти в Україні: структура, принципи, пріоритетні напрямки її розвитку. «Національна доктрина розвитку освіти України у XXI ст.». Основні документи про шляхи реформування сучасної загальноосвітньої школи.
7. Українська народна педагогіка: шляхи, засоби, методи, форми виховання дітей. Педагогіка народного календаря.
8. Сутність і особливості виховного процесу. Мета, принципи, зміст національного виховання. («Концепція національно-патріотичного виховання дітей і молоді», 2015 р.).
9. Характеристика методів формування свідомості особистості, вимоги до їх застосування.
10. Характеристика методів стимулювання діяльності та поведінки особистості. Психолого-педагогічні вимоги до застосування методів.
11. Характеристика методів організації діяльності і формування досвіду суспільної поведінки та вимоги до їх використання.
12. Проблеми колективу і особистості в історії і на сучасному етапі розвитку педагогічної науки. Умови, етапи розвитку класного колективу; шляхи підвищення його виховного потенціалу. Розвиток шкільного самоврядування та громадянської активності учнів.
13. Основні напрями національного виховання. Зміст, завдання та шляхи реалізації основних орієнтирів виховання учнів 1-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів.
14. Громадянське виховання: завдання, зміст, проблеми, шляхи вирішення. Взаємозв'язок громадянського виховання з іншими напрямками національного виховання.
15. Самовиховання та перевиховання. Психолого-педагогічні основи роботи з «важкими» підлітками.
16. Методи, прийоми і засоби виховання. Класифікація методів виховання. Характеристика основних груп методів виховання.
17. Завдання і зміст виховання дітей в сім'ї. Умови ефективності сімейного виховання учнів.
18. Педагогічні основи роботи класного керівника. Основні напрями його діяльності. Планування виховної роботи класного керівника.
19. Сутність процесу навчання: структура, функції, закономірності і принципи. Психолого-педагогічні основи навчально-пізнавальної діяльності учнів. Розвиток пізнавальних інтересів учнів у навчально-виховному процесі.
20. Зміст освіти в національній школі: поняття, принципи та критерії його формування. Основні компоненти змісту освіти у сучасній школі. Актуальні проблеми змісту освіти.
21. Методи, прийоми та засоби навчання, їх класифікація. Характеристика основних груп методів навчання.

22. З історії розвитку форм організації навчання. Сучасна класно-урочна система навчання. Типи і структура уроків. Додаткові форми організації навчання, шляхи підвищення їх ефективності.
23. Педагогічна діагностика результатів навчально-пізнавальної діяльності учнів. Види, функції контролю. Ключові освітні компетентності.
24. Шляхи здійснення особистісно орієнтованого підходу у навчанні.
25. Сутність поняття «технологія навчання». Класифікація технологій навчання. Використання інтерактивних технологій у навчальному процесі.

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ІНФОРМАТИКИ

Програма екзамену з методики навчання інформатики має на меті перевірити рівень професійно-педагогічної підготовки майбутніх вчителів інформатики.

Студент повинен продемонструвати:

- розуміння цілей і задач, які стоять перед школою і вчителем інформатики на сучасному етапі розвитку національної школи;
- глибокі знання, вміння та навички, необхідні для раціонального використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій при розв'язанні задач, пов'язаних з обробкою, пошуком, систематизацією, зберіганням, презентацією та передачею інформації;
- вміння володіти певними навичками дослідницької методичної роботи;
- достатню обізнаність в засобах навчання інформатики.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

З МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ІНФОРМАТИКИ

1. **Інформатика як навчальний предмет у середній школі.** Мета, функції, задачі та значення шкільного курсу інформатики в системі навчальних предметів. Предмет та задачі інформатики як науки про методи обробки інформації з використанням ПК. Місце інформатики в системі наук. Розвиток інформаційних технологій. Роль інформатики в сучасному світі.
2. **Стандарт шкільної освіти з інформатики.** Основні змістові лінії шкільного курсу інформатики. Вимоги до знань та вмінь учнів з інформатики.
3. **Специфіка навчання інформатики в навчальних закладах різного типу.** Школи, училища, технікуми, гімназії, ліцеї, коледжі різних профілів.
4. **Підручники та посібники з інформатики.** Аналіз діючих шкільних підручників з інформатики. Методи роботи з підручником.
5. **Методична система навчання інформатики в середній загальноосвітній школі.** Аналіз методичної системи навчання. Дидактичні принципи навчання інформатики. Методи навчання інформатики. Методичні проблеми переносу курсу інформатики в середні та молодші класи.
6. **Вимоги до рівня знань та вмінь учнів з інформатики.** Комп'ютерна грамотність, інформаційна культура учнів. Освітній стандарт з інформатики. Рівнева і профільна диференціація. Вивчення інформатики в школах і класах з поглибленим теоретичним і практичним вивченням інформатики.
7. **Контроль знань учнів з інформатики.** Перевірка і оцінювання результатів навчання інформатики. Функції, види, форми й критерії оцінювання рівня навчальних досягнень учнів. Аналіз помилок учнів при навчанні інформатики та шляхи їх попередження і усунення.
8. **Позакласна робота з інформатики.** Позакласні форми навчання інформатики. Олімпіади з інформатики. Технологія підготовки учнів до участі в олімпіаді з інформатики.
9. **Типовий шкільний кабінет інформатики.** Обладнання та програмне забезпечення. Вимоги до оптимального розташування обладнання в кабінеті інформатики. Основні

- варіанти розміщення. Санітарно-гігієнічні вимоги до організації роботи учнів в кабінеті. Правила техніки безпеки при роботі в кабінеті інформатики.
10. **Програмні засоби вивчення курсу шкільної інформатики.** Склад програмного забезпечення класу обчислювальної техніки. Базове і додаткове програмне забезпечення. Ліцензійні програми. Авторське право.
 11. **Задачі з інформатики.** Методичний аналіз задач, які розв'язуються на уроках інформатики. Методика навчання технології розв'язування задач на комп'ютері. Методика навчання учнів загальних методів розв'язування задач з інформатики.
 12. **Специфіка уроку інформатики.** Підготовка вчителя до уроку. Організація і проведення різних типів уроку з інформатики. Методика проведення практичних робіт.
 13. **Методика вивчення теми «Інформація та інформаційні процеси».** Дидактична структура теми. Аналіз типових помилок учнів. Диференціація навчання.
 14. **Методика вивчення теми «Інформаційні системи».** Дидактична структура теми. Аналіз типових помилок учнів. Диференціація навчання.
 15. **Методика вивчення теми «Операційні системи».** Дидактична структура теми. Аналіз типових помилок учнів. Диференціація навчання. Методика навчання пошуку інформації в операційній системі Windows.
 16. **Методика вивчення теми «Архівация даних».** Дидактична структура теми. Аналіз типових помилок учнів. Диференціація навчання.
 17. **Методика вивчення основ роботи з дисками.** Дидактична структура теми. Аналіз типових помилок учнів. Диференціація навчання.
 18. **Методика вивчення графічного редактора.** Дидактична структура теми. Аналіз типових помилок учнів. Диференціація навчання.
 19. **Методика вивчення текстового процесора.** Можливості використання текстового процесора в навчальному процесі. Дидактична структура теми. Аналіз типових помилок учнів. Диференціація навчання.
 20. **Методика вивчення електронних таблиць.** Можливості використання табличного процесора в навчальному процесі. Дидактична структура теми. Аналіз типових помилок учнів. Диференціація навчання.
 21. **Методика вивчення систем управління базами даних (СУБД).** Можливості використання СУБД в навчальному процесі. Дидактична структура теми. Аналіз типових помилок учнів. Диференціація навчання.
 22. **Методика вивчення глобальної мережі Інтернет та її можливостей.** Дидактична структура теми. Аналіз типових помилок учнів. Диференціація навчання. Поняття про мову HTML.
 23. **Методика вивчення основ алгоритмізації у школі.** Дидактична структура теми. Аналіз типових помилок учнів. Диференціація навчання.
 24. **Методика вивчення теми «Комп'ютерні віруси та антивірусні програми».** Дидактична структура теми. Аналіз типових помилок учнів. Диференціація навчання.
 25. **Безпека дітей в інтернеті.**

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ЕКОНОМІКИ

Програма державного екзамену з методики навчання економіки має на меті перевірити якість знань щодо змісту, структури і методичних особливостей процесу навчання економіки у школі та рівень професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів економіки.

На державному екзамені студент повинен продемонструвати розуміння цілей і задач, які стоять перед школою і вчителем економіки на сучасному етапі розвитку національної школи, вміння володіти певними навичками дослідницької методичної роботи.

Студенти повинні **знати:**

- теоретичні основи методики викладання «Економіки» в школі;
- зміст, структуру і методичні особливості процесу навчання економіки у школі;

- сучасні тенденції в освітній системі та їх врахування у викладанні «Економіки» в школі;
- найбільш ефективні методи і прийоми навчання «Економіки» в школі;
- сутність активних методів навчання, їх переваги та недоліки;
- класифікацію активних методів навчання за певними критеріями;
- сутність поняття «технологія навчання»;
- технології навчання, що використовуються в економічній освіті;
- визначення поняття «навчальна дискусія», критерій вибору економічної теми для дискусії, методика проведення дискусій, види дискусій.

Студенти повинні **вміти**:

- розробляти і проводити різні за формою заняття з «Економіки», застосовуючи найбільш ефективні методи і прийоми навчання;
- застосовувати практичні навички активізації процесу навчання з урахуванням особливостей вивчення «Економіки» і засвоєння учнями економічної інформації;
- методично правильно застосовувати активні методи навчання під час навчання економіки;
- розробляти дидактичний матеріал для активізації пізнавальної діяльності учнів;
- добирати й використовувати модель технології навчання з економіки з урахуванням мети уроку;
- застосовувати конкретні ситуації для активізації пізнавальної діяльності учнів;
- зіставляти мету й результати роботи, виявляти причини недоліків, планувати корективи в моделі вивчення теми з економіки;
- цілеспрямовано використовувати відповідні форми і методи контролю успішності та оцінювання навчальних досягнень учнів під час вивчення економіки.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

З МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ЕКОНОМІКИ

1. Концепція економічної освіти в Україні. Розвиток економічного мислення та поведінки як мета економічної освіти. Сучасні проблеми організації економічної освіти в Україні
2. Економічна культура як продукт економічної освіти. Структура економічної культури особистості. Вимоги суспільства до підготовки учителя економіки.
3. Характеристика інформаційно-методичних матеріалів із вивчення економіки. Підручники та навчальні посібники. Програми з економіки для загальноосвітніх навчальних закладів.
4. Методика навчання теми «Взаємозв'язки економічних процесів та явищ». Методика організації групової роботи учнів при вивченні ролі виробничих ресурсів в економіці.
5. Методика навчання теми «Раціональна економічна поведінка споживача та виробника». Методичні особливості розв'язування задач на визначення альтернативних витрат та альтернативної вартості і побудови кривої виробничих можливостей.
6. Методика навчання теми «Попит, пропонування, ринкова ціна та гроші у функціонуванні економіки». Методичні особливості розв'язування задач на знаходження рівноважної ціни і рівноважної кількості.
7. Методика навчання теми «Ринки виробничих ресурсів та доходи у ринковій економіці». Методичні особливості розв'язування задач на знаходження ренти, заробітної плати, відсотку, курсу валюти, курсу акцій.
8. Методика навчання теми «Підприємницька діяльність». Методика організації екскурсії на підприємство.
9. Методика навчання теми «Загальні результати національного виробництва». Методичні особливості розв'язування задач на обчислення ВВП.

10. Методика навчання теми «Економічні коливання, безробіття та інфляція». Методичні особливості розв'язування задач з визначення рівня безробіття та з вимірювання рівня інфляції.
11. Методика навчання теми «Державне регулювання економіки». Методичні особливості вивчення бюджетно-податкової (фіскальної) та грошово-кредитної (монетарної) політики держави.
12. Методика навчання теми «Міжнародна торгівля, валютні відносини, рух капіталів між країнами». Методичні особливості розв'язування задач з визначення валютного курсу та обчислення стану платіжного балансу.
13. Методика навчання теми «Переваги та загрози глобалізації».
14. Інтерактивні методи навчання в школі як форма активізації навчально-пізнавальної діяльності учнів. Використання інтерактивних технологій навчання на уроках економіки в школі.
15. Організація самостійної роботи учнів. Пізнавальні завдання для самостійної роботи, їх дидактичні функції, рекомендації щодо розроблення. Шляхи підвищення ефективності самостійної роботи учнів з економіки.
16. Місце і роль економіки в системі міжпредметних зв'язків у школі.
17. Позакласні та позашкільні організаційні форми навчання економіки, методика їх проведення.
18. Особливості використання економічних задач для контролю знань, вмінь та навичок учнів на уроках економіки в школі.
19. Економічні знання та їхня роль у формуванні світогляду людини. Класифікація та різновиди економічних знань, практичне призначення їх. Особливості економічних знань як предмета навчання. Система економічних знань як основа для формування майбутнього громадянина, здатного приймати обґрунтовані рішення у ролі споживача, виробника, інвестора, учасника світової економіки, свідомого громадянина.
20. Організація домашньої роботи учнів з економіки. Шляхи та методи підвищення ефективності домашньої роботи учнів з економіки. Розкрити на прикладі підготовки домашнього завдання з теми за вибором.
21. Суть і основні поняття проблемного навчання. Типи проблемних ситуацій та їх використання при вивченні економіки в школі. Розкрити проблемні ситуації на прикладі вивчення теми за вибором.
22. Соціально-економічні умови актуалізації економічних знань на сучасному етапі розвитку суспільства. Предмет і завдання методики навчання економіки в школі. Роль економічних знань у формуванні світогляду людини.
23. Наочність як шлях до засвоєння економічної інформації. Межі та ефективність використання наочності на уроках економіки в школі..
24. Комп'ютерна підтримка економічного навчання та використання нових інформаційних технологій на уроках економіки в школі.
25. Комплексна діагностика успішності навчання. Компетенція як результат процесу навчання. Види обліку і форми перевірки навчальних досягнень учнів з економіки.

ЛІТЕРАТУРА З МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ МАТЕМАТИКИ

1. Бевз Г.П. Методика викладання математики. – К.: Вища школа, 1989. – 367 с.
2. Боровик В.Н. та ін. Курс математики. – К.: Вища школа, 1995.
3. Власенко О.І. Методика викладання математики. – К.: Вища школа, 1974.
4. Грохольська А.В., Яценко С.Є. Методика навчання математики в старшій та вищій школах. – К.: НПУ, 2007. – 191 с.
5. Лабораторные и практические работы по методике преподавания математики / Под ред. Е.И. Лященко. – М.: Просвещение, 1988. – 223 с.
6. Методика преподавания математики в средней школе: частные методики. Учебное пособие для студентов физ.-мат. фак. пединституты / Ю.М. Колягин и др. – М.: Просвещение, 1977. – 480 с.
7. Методика преподавания математики в средней школе. Общая методика. Учебное пособие для студентов / Сост. – Р.С. Черкасов и др. – М.: Просвещение, 1985.
8. Слепкань З.І. Методика викладання алгебри та початків аналізу. – К.: Радянська школа, 1978. – 224 с.
9. Слепкань З.І. Методика навчання математики. – К.: Зодіак - ЕКО, 2006. – 581 с.
10. Стойлова Л.П. Математика: Учебник для студ. высш. пед. учеб. заведений. – М.: Академия, 1999.

ЛІТЕРАТУРА З ПИТАНЬ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ

1. Державна національна програма «Освіта»: Україна ХХІ століття.-К., 1994.
2. Державна програма «Вчитель" //Освіта в Україні. - 2002. - № 27.
3. Закон України "Про освіту"//Освіта.-1996.-21 серпня.
4. Закон України "Про загальну середню освіту " //Відомості Верховної Ради.-1999.-№28.
5. Конвенція ООН про права дитини. - К., 1999.
6. Конституція України. - К., 1996.
7. Концепція громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності //Шлях освіти. - 2000. - №3
8. Концепція національного виховання //Рідна школа.-1995.-№6.
9. Концепція превентивного виховання дітей і молоді. В кн.: Робоча книга вихователя. Випуск 1. /Укладачі О.І.Тимчишин, В.І.Уруський.- Тернопіль, 2000.
10. Національна доктрина розвитку освіти. Наказ Президента України від 17 квітня 2002 р. № 374/2002.
11. Сім'я і родинне виховання. Концепція //Рідна школа.- 1996.- № 11-12.
12. Волкова Н.П. Педагогіка. - К., 2001.
13. Історія педагогіки: Навчальний посібник /За ред. О.А. Дубасенюк, М.В. Левківського. - Житомир, 1999.
14. Коваль Л.Г. та ін. Соціальна педагогіка.-К.,1997.
15. Лазарєв М.О. Основи педагогічної творчості. - Суми, 1995.
16. Лозова В.І., Троцько Г.В. Теоретичні основи виховання і навчання. - Харків, 1997.
17. Любар О.О. та ін. Історія української педагогіки.-К., 1999.
18. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка. -К., 1999.
19. Основи національного виховання /За ред. В. Г. Кузя. - Умань, 1993.
20. Онишків З.М. Основи школознавства.-Тернопіль.-1999.
21. Педагогіка / Под ред.П.И.Пидкасистого.-М.,1996.
22. Подласый И.П. Педагогіка. - М.,1996.
23. Подласый И.П. Педагогіка. Новий курс. - В 2-х кн.-М.,1999.
24. Практикум з педагогіки / За ред. О.А.Дубасенюк, А.В. Іванченка. -К.,1996.
25. Сбруєва А.А. Порівняльна педагогіка.-Суми, 1999.
26. Сбруєва А.А., Рисина М.Ю. Історія педагогіки у схемах, картах, діаграмах. - Суми, 2000.

27. Стельмахович М.Г. Українська родинна педагогіка.-К.,1996.
28. Фіцула М.М. Педагогіка. - Тернопіль, 2000.

ЛІТЕРАТУРА З МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ІНФОРМАТИКИ

1. www.mon.gov.ua
2. Баженов В.А., Лізунов П.П., Резніков А.С. Інформатика. Комп'ютерна техніка. Комп'ютерні технології // Под ред. Баженова В.А. - К. : Каравела, 2008
3. Баженов В.А., Лізунов П.П., Резніков А.С. та ін.. Інформатика. Комп'ютерна техніка. Комп'ютерні технології К. : "Каравела", 2007
4. Білик В.М., Костирко В.С. Інформаційні технології та системи К.: Центр навч. літ., 2006
5. Бурковська Л.Л., Медведовська О.Г. Робота в середовищі Internet // Методичні рекомендації. – Суми : СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2008
6. Ванін В.В., Перевертун В.В., Надкернична Т.О. Комп'ютерна інженерна графіка в середовищі AutoCAD // К. : Каравела, 2006.
7. Войтюшенко Н.М., Остапець А.І. Інформатика і комп'ютерна техніка // К. : Центр навч. літ., 2006
8. Газета «Інформатика»
9. Глинський Я.М. Практикум з інформатики // Львів : СПД, 2006
10. Голуб Є.С. WEB-дизайн // Методичні рекомендації. – Суми : СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2008
11. Горобець С.М. Основи комп'ютерної графіки // К. : Центр навчальної літератури, 2006
12. Григоришин І.А., Косяченко С.В., Кулібаба Л.В. Створення програмних додатків в середовищі MS Office Visual Basic for Application К. : Дакор, КНТ, 2007
13. Данилова О.В., Манако В.В., Манако Д.В. Мультимедіа власноруч // К. : Видав. дім "Шкіл. світ", 2006
14. Журнал «Інформатика в школі»
15. Журнал «Комп'ютер в школі та сім'ї»
16. Інформаційно-комунікаційні технології в освіті // Під ред. В.А.Баженова. –К. : "Каравела", 2007
17. Іштукін В.В. Ефективне використання локальної мережі в навчальному процесі // ТОВ Редакція "Комп'ютер", 2007
18. Кравчук С.О., Шопін В.О. Основи комп'ютерної техніки: Компоненти, системи, мережі // К. : Каравела, 2006
19. Левин, А.Ш. Краткий самоучитель работы на компьютере // 2-е изд. – СПб : Питер, 2006
20. Леснікова І.Ю., Халіпова Н.В., Терещенко М.В., Харченко Є.М. Дослідження операцій у середовищі електронних таблиць EXCEL // К. : Центр учбової літератури, 2007
21. Любчак В. О., Назаренко Л. Д. Методи та алгоритми обчислень// Суми : СумДУ, 2008
22. Мамченко С.Д., Одинець В.А. Основи інформатики та обчислювальної техніки // –К. : Знання, 2007
23. Медведовська О.Г., Шамшина Н.В. Практикум із MS EXCEL // Методичні рекомендації, Суми : СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2008
24. Мільчакова Н.П. Візуальне середовище програмування DELPHI Суми : [СумДПУ ім. А.С.Макаренка], 2008
25. Симонович С.В.. Інформатика. Базовый курс // Под ред. Симонович С.В.СПб : Питер, 2000
26. Трушевський В.М. Технології та мови програмування для штучного інтелекту // – Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І.Франка, 2006

27. Шамо́ня В.Г., Семеніхі́на О.В. Адміністрування та використання ПК // Методичні рекомендації, – Суми : СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2008
28. Шамо́ня В.Г., Семеніхі́на О.В. Математичний пакет MAPLE// комп'ютерний практикум. Суми : СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2008
29. Шамшина Н.В. Практикум із MS Access // Методичні рекомендації. – Суми : СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2009
30. Шишук В.В. Основи програмування на алгоритмічній мові PASCAL // К. : Кондор, 2006
31. Ярмуш О.В., Редько М.М. Інформатика і комп'ютерна техніка // –К. : Вища освіта, 2006

ЛІТЕРАТУРА З МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ЕКОНОМІКИ

1. Аксьонова О.В. Методика викладання економіки. Навч. посібник. – К., КНЕУ. 1998 – 280 с.
2. Балягіна І.А., Богорад М.А., Ковальчук Г.О. Методика викладання економіки: Навч.-метод. посіб для самост. вивч. дисц. – К.: КНЕУ, 2006. – 341 с.
3. Бондарева Н.Ф., Мірошніченко Н.М. Економіка. 10 кл. Метод посібник до підручника Г.О.Ковальчук, В.Г.Мельничука, В.О.Огнев'юка. – Х.: Вид. група «Основа», 2008. – 224 с.
4. Булашенко С.Д. Основи економіки. 10-11 класи. Розробки уроків. – Х., Веста: Вид-во «Ранок», 2007. – 432 с.
5. Гушулей Й.М., Вітенко І.М. Загальна методика викладання основ економіки. Пробний навчальний посіб., Тернопіль, Астон, 2003. – 108 с.
6. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти (Економіка) // Освіта України. - 2004. - № 5. – 20 січня. – С. 1-13.
7. Економіка: Підручн. для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл./ Г.О Ковальчук, В.Г. Мельничук, В.О. Огнев'юк. - К.: Навч. книга,2003. – 352с.
8. Книга вчителя економіки: Довідково-методичне видання / Упоряд. Н.В.Бескова, В.М.Проценко. Вид. 2-е, доповн.- Харків, Торсінг, 2006 – 272 с.
9. Ковальчук Г.О. Активізація навчання в економічній освіті. Навч. посіб. – Вид. 2-ге, доп. – К.; КНЕУ, 2003. – 298 с.

Критерії оцінювання знань студентів на екзамені

У відповідності з діючими нормативними актами і рекомендаціями МОН України встановлюються наступні критерії виставлення оцінок з кожної дисципліни, що є складовою частиною екзамену з теорії, практики та методик навчання:

– оцінка «відмінно» (90-100 балів) виставляється студенту, який показав на екзамені ґрунтовне, систематичне і глибоке знання навчально-програмного матеріалу, вміння вільно виконувати завдання, які передбачені програмою, а також засвоїв основну та ознайомився з додатковою літературою, що рекомендує програма екзамену. Як правило, оцінка «відмінно» виставляється студентам, які засвоїли взаємозв'язок основних понять дисципліни та їх значення для майбутньої професії, які проявили творчі здібності в розумінні, викладанні та використанні навчально-програмного матеріалу;

– оцінка «добре» (74-89 балів) виставляється студенту, який показав на екзамені повне знання навчально-програмного матеріалу, успішно виконав передбачені програмою завдання, засвоїв основну літературу, що рекомендує програма. Як правило, оцінка «добре» виставляється студентам, які показали систематичний характер знань з дисципліни і здатні самостійно їх застосовувати і поновлювати в подальшій навчальній і професійній діяльності;

– оцінка «задовільно» (60-73 балів) виставляється студенту, який показав на екзамені знання основного навчального матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та професійної діяльності за спеціальністю, і виконує завдання, передбачені програмою, ознайомлений з основною літературою, що рекомендована програмою. Як правило, оцінка «задовільно» виставляється студентам, які допустили помилки у відповідях, але володіють необхідними знаннями для їх виправлення під керівництвом викладача;

– оцінка «незадовільно» (менше 60 балів) виставляється студенту, який має прогалини в знаннях основного навчально-програмного матеріалу, який допустив принципові помилки при виконанні завдань, які передбачені програмою, не ознайомився з основною літературою, яка передбачена у програмі, і не володіє базовими знаннями з даної дисципліни, зазначеними відповідною програмою екзамену.

Студент, який набрав в сумі по трьох предметах, що входять в програму екзамену, 14–15 балів отримує оцінку – «відмінно»; 11–13 балів – «добре»; 8–10 балів – «задовільно»; 6–7 балів – «незадовільно» (див. таблицю).

Сума балів за відповідь по трьох предметах (за 4-х бальною шкалою)	Бал за шкалою ECTS	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за 4-х бальною шкалою
6-7	50 – 59	FX	незадовільно
8-9	60 – 63	E	задовільно
10	64 – 73	D	задовільно
11	74 – 79	C	добре
12	80 – 81	C	добре
13	82 – 89	B	добре
14	90 – 94	A	відмінно
15	95 – 100	A	відмінно